

Загальні рекомендації щодо формування робочого навчального плану

Робочі навчальні плани містять: титульний лист, пояснювальну записку, таблиці розподілу навчального часу між навчальними предметами та додаток з визначенням програм і реквізитів грифів.

Пояснювальна записка підписується директором і скріплюється печаткою навчального закладу. За умови одного й того самого варіанту Типового навчального плану таблиці розподілу навчального часу розробляються без конкретизації класу (**не треба 1-А, 1-Б, а просто 1, 2, 3 клас тощо**) на окремих аркушах для:

1-х – 4-х класів;

5-х – 9-х класів;

10-11-х класів.

Наприклад:

Навчальний план для 5-9-х класів

Донецької області

(додаток ____ до наказу Міністерства № 409 від 03.04.2012 зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 664)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		5	6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова					
	Українська література					
	Англійська мова					
	Зарубіжна література					
Суспільство і правознавство	Історія України					
	Всесвітня історія					
	Основи правознавства					
Мистецтво*	Музичне мистецтво					
	Образотворче мистецтво					
	Мистецтво					
Математика	Математика					
	Алгебра					
	Геометрія					
Природознавство	Природознавство					
	Біологія					
	Географія					
	Фізика					
	Хімія					
Технології	Трудове навчання					
	Інформатика					
Здоров'я і безпека	Основи здоров'я					

фізична культура	Фізична культура**					
Разом						
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації						
Гранично допустиме навчальне навантаження						
Всього (без урахування поділу класів на групи)						

Якщо в одній паралелі класи працюватимуть за різними варіантами Типових навчальних планів, то для кожного такого класу таблиця розподілу **навчального часу робиться на окремому аркуші**.

Назви предметів повинні бути такими, який предмет викладається в цьому класі цієї школи (не «іноземна мова», а «англійська мова», не «мова національної меншини», а «російська мова» тощо).

Звертаємо увагу вечірніх шкіл (класів) на оформлення робочого навчального плану повинно відповідати Типовому, затвердженому наказами МОНУ.

Спеціальні класи для дітей, що потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку при викладанні предметів корекційної складової використовують програми, наведені в наказі МОН України від 29.04.2016 №476 «Про надання грифів Міністерства освіти і науки України навчальній літературі для дітей з особливими освітніми потребами» (див на сайті в розділі «Готуємо навчальні плани на 2016-2017 н.р.»). Під час складання робочих навчальних планів для спеціальних класів, дозволяється перерозподіл до 15 відсотків навчального часу, визначеного інваріантною частиною Типових навчальних планів, всередині освітньої галузі.

Кожна сторінка з розподілом навчальних годин, пояснювальна записка і додаток підписуються директором і скріплюються печаткою навчального закладу, містить гриф «ЗАТВЕРДЖУЮ» (зразок грифу див. на титульній сторінці).

При формуванні робочих навчальних планів ліцеїв, гімназій, просимо звернути увагу на статтю 9 Закону України «Про загальну середню освіту», де зазначено, що:

«...гімназія - навчальний заклад II-III ступенів з **поглибленим вивченням окремих предметів** відповідно до профілю;

ліцей - навчальний заклад III ступеня з **профільним навчанням та допрофесійною підготовкою** (може надавати освітні послуги II ступеня, починаючи з 8 класу)».

За потребою, спеціалізовані навчальні заклади (класи) з поглибленим вивченням окремих предметів, гімназії, ліцеї, **можуть перерозподіляти в 10-11 класах** кількість годин між навчальними предметами у межах 15 відсотків. **При цьому, вилучення з навчального процесу предметів інваріантної складової не допускається**. Години на вивчення предметів інваріантної складової можуть перерозподілятися, у сторону зменшення, не

більше ніж у два рази у порівнянні з показниками Типових навчальних планів.

Звертаємо увагу адміністрацій гімназій, ліцеїв, на той факт, що базова школа у наступному році повністю навчається за новим Державним стандартом, отже, заміна предмета «Трудове навчання» на «Інформатику», а також самостійне «суміщення» блоків двох різних програм є НЕПРИПУСТИМИМ.

У спеціалізованих школах (класах), ліцеях, гімназіях, колегіумах з поглибленим вивченням окремих предметів з *навчанням російською мовою та вивченням мови національних меншин* при розробленні робочих навчальних планів використовуються два варіанти Типових планів: для спеціалізованих шкіл, ліцеїв, гімназій, колегіумів та для загальноосвітніх навчальних закладів з вивченням (навчанням) мови (-ою) національної меншини (в частині вивчення (навчання) мови(-ою) національної меншини та «Літератури»).

При виборі навчальним закладом для 5 класу варіанту Типового навчального плану з вивченням двох іноземних мов, російської мови, етики або інших курсів духовно-морального спрямування треба пам'ятати, що вибір такого плану підтверджується обов'язковими письмовими згодами батьків всіх учнів класу.

До відділу освіти надходять звернення батьків щодо небажання вивчення їх дітьми російської мови або навпаки. З даного питання роз'яснюємо таке.. Структура та зміст загальної середньої освіти визначається Базовим навчальним планом, затвердженим Кабінетом Міністрів України. Його інваріантна складова формується на державному рівні, є єдиною та обов'язковою для всіх закладів/класів загальної середньої освіти. Варіативна складова формується загальноосвітнім навчальним закладом з урахуванням особливостей діяльності, його типу та профілю навчання, індивідуальних освітніх запитів учнів (ст. 15 Закону України про загальну середню освіту, п. 31 Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 №778). Вивчення мов національних меншин **не є обов'язковою складовою загальної середньої освіти**, рішення з даного питання ухвалюється безпосередньо навчальним закладом **на підставі вивчення потреб учнів, бажання батьків, наявного навчально-методичного, кадрового забезпечення.** Звертаємо увагу, що для диференціації та врахування запитів батьківської громадськості навчальні плани передбачають певну кількість годин **варіативної складової.**

Вибір навчального плану за проектом «Інтелект України» здійснюється за наявності відповідної кількості заяв на зарахування до такого класу та згоди батьків, що підтверджено їх підписами під умовами навчання («ознайомлений і згодний») й проходження вчителем курсів.

Якщо в закладі створено клас з інклюзивним навчанням, на окремому аркуші (без грифу затвердження) складається індивідуальний навчальний

план для дітей з особливими освітніми потребами, складений з урахуванням рекомендацій ПМПК та за участю батьків.

Години варіативної складової передбачаються на:

1) збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової (для забезпечення відповідності програмовим вимогам, зокрема на викладання предметів галузі «Мистецтво» в російськомовних школах; окремих курсів «Алгебра» та «Геометрія», «Історія України» та «Хімія» 10-11 класи (у відповідності до кількості годин до програми) тощо);

2) на введення курсів за вибором, факультативів (зокрема, «Кроки до порозуміння»);

3) на проведення індивідуальних та групових занять.

Збільшувати гранично допустиме навантаження учнів до меж, що не перевищують санітарно-гігієнічних норми, за рахунок загального навчального навантаження дозволяється лише спеціалізованим школам, гімназіям, ліцеям, колегіумам, школам з російською мовою навчання. При цьому слід враховувати, **що гранично допустиме навантаження вираховується на одного учня**. Отже, загальноосвітній навчальний заклад може розрахувати кількість варіативних годин таким чином: граничне навантаження мінус кількість годин інваріантної складової.

Якщо години варіативної складової відводяться на збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової, то в колонці «Інваріантна складова» напроти відповідного предмета ставиться напис $X+Y$, де X – це кількість годин, що передбачена типовими планами на вивчення предмета, а Y – це кількість годин варіативної складової, додатково відведених на вивчення цього предмета. Тоді у кількість годин варіативної години ці години не заносяться. Розробляючи календарне планування в такому випадку вчитель самостійно вирішує питання щодо збільшення кількості годин на вивчення тих чи інших тем в порівнянні з передбаченими навчальною програмою. **Адже навчальна програма, це документ, який визначає змістове наповнення навчального предмета, а кількість годин на його вивчення визначається саме навчальними планами.**

При введенні за рахунок варіативної складової курсів за вибором, факультативів зазначаємо, що викладаються вони **лише за програмами, що мають гриф МОНУ або схвалення спеціалізованої комісії МОНУ. Термін дії грифу – 5 років**. Лист МОН з переліком програм є на сайті управління освіти.

При виборі курсів, факультативів наполегливо просимо враховувати інтереси та запити учнів, наявність кадрового та матеріально-технічного забезпечення, можливості допрофільної підготовки (цьому сприяє впровадження у 5-9 класах факультативів короткотривалих 9-17 годин, щодо дитина могла протягом року змінити декілька), наступність між

допрофільною підготовкою та профільним навчанням. Звертаємо увагу, що **факультатив не може відвідувати весь клас в обов'язковому порядку.**

Якщо у 5-11 класах години варіативної складової використовуються для проведення індивідуальних та групових занять, то в таблиці розподілу навчального часу обов'язково вказується предмет, з якого вони будуть проводитися.